

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 1013/2022
28.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници по тужби тужилаца АА из ... улица ..., ББ из ... улица ..., ВВ из ..., улица ... и ГГ из ..., улица ..., чији је заједнички пуномоћник Драган Благојевић, адвокат у ..., против тужених Агенција за вођење спорова у поступку приватизације Београд, Теразије број 23/6 и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 82/22 од 14.04.2022. године, у седници већа одржаној 28. децембра 2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужилаца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 82/22 од 14.04.2022. године.

УСВАЈА СЕ ревизија **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Привредног апелационог суда 11Пж 82/22 од 14.04.2022. године и пресуда Привредног суда у Београду 17П 6927/2021 од 02.11.2021. године, и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Привредни суд у Београду је донео пресуду 17П 6927/2021 дана 02.11.2021. године којом је одбио као неосноване тужбене захтеве тужилаца да се обавезу тужени Агенција за вођење спора у поступку приватизације и Република Србија да тужиоцима солидарно исплате износе, АА износ од 5.200 евра са каматом по есконтној каматној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године као дана доспелости потраживања па до 25.12.2012. године а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; ББ износ од 1.000 евра са каматом по есконтној каматној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године као дана доспелости потраживања па до 25.12.2012. године, потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; ВВ износ од 2.400 евра са каматом по есконтној каматној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године као дана доспелости потраживања па до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате

и ГГ износ од 2.400 евра са каматом по есконтној каматној стопи коју прописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. године као дана доспелости потраживања па до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; одбио захтев првотуженог за накнаду парничних трошкова и обавезао тужиоце да солидарно накнаде трошкове поступка друготуженој Републици Србији у износу од 120.000,00 динара.

Привредни апелациони суд је донео пресуду 11Пж 82/22 дана 14.04.2022. године којом је одбио као неосновану жалбу тужилаца и пресуду Привредног суда у Београду 17П 6927/2021 од 02.11.2021. године потврдио, те одбио захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Тужиоци су поднели благовремену посебну ревизију, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, којом другостепену пресуду побијају због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао разлоге које су ревиденти навели за посебну ревизију, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/2011 ... 18/2020) и одлучио да дозволи посебну ревизију, ради уједначавања судске праксе у предметима са истоветном чињеничном и правном основом по тужбама запослених у привредним друштвима „International CG“ ДП Београд, сада у стечају и „Generalexport“ ДП Београд, сада у стечају, против Агенције за вођење спорова у поступку приватизације Београд и Републике Србије, као тужених за накнаду штете због неиспуњења потраживања која тужиоци заснивају на програму реструктурирања наведених привредних друштава.

Врховни касациони суд је испитао побијану другостепену пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија основана, јер је побијана пресуда донета погрешном применом материјалног права, код одлучивања о приговору застарелости потраживања, због чега је и чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Предмет тужбеног захтева је потраживање тужилаца на име накнаде штете причињене од стране тужених, јер су незаконитим радњама спречили исплату потраживања тужилаца, заснованих на програмима реструктурирања привредних друштава, послодаваца тужилаца, која привредна друштва су сада у стечају.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана пресуда, према програмима реструктурирања послодаваца тужилаца, наведених привредних друштава, који су прихваћени решењем Агенције за приватизацију, правног претходника првотуженог 26.12.2007. године, предвиђена је исплата новчане накнаде запосленима у висини 200 евра нето за сваку пуну годину радног стажа који је запослени остварио у привредном друштву, укључујући и њихова зависна друштва, закључно са 31.12.2007. године, ако су држављани Републике Србије, уз сагласност за исплату од стране Министарства финансија, с тим што је услов био и да се исплата изврши након закључења трансакције, или „дана испуњења“ за имовинске целине Блок ХХ и Копаоник. Тужиоци су евидентирани као запослени предвиђени за исплату. Дан испуњења за имовинску целину Блок ХХ наступио је 25.06.2008. године а за Копаоник

29.05.2009. године. У складу са програмом реструктурирања, правни претходник првотуженог обавестио је 01.06.2009. године Министарство економије и регионалног развоја да је за обе имовинске целине наступио дан испуњења, те да би Министарство економије и регионалног развоја требало да се обрати Министарству финансија за сагласност за исплату новчане накнаде запосленима. Министарство финансија је дало мишљење да је могуће прихватити исплату накнаде из средстава буџета под условом да се реализација врши у оквиру средстава предвиђених Законом о буџету Републике Србије за 2009. годину, односно без ангажовања додатних средстава из буџета Републике Србије. Усвојен је тужбени захтев истих тужилаца у односу на компаније „International CG“ Београд у стечају и „Generalexport“ ДП Београд у стечају. На основу одредаба Закона о приватизацији („Службени гласник РС“ бр 38/01 ... 123/07), који је важио у време када су тужиоци стекли право на новчану накнаду, који је у члану 4. став 1. прописао да су субјекти надлежни за спровођење приватизације поред осталих и Агенција за приватизацију, правни претходник првотуженог, те Закона о агенцији за приватизацију („Службени гласник РС“ 38/2001 и 135/2004) који је одредио у члану 1. да се Агенција за приватизацију оснива између осталог ради спровођења и контроле поступка приватизације, првостепени суд је закључио следеће. Агенција за приватизацију, правни претходник првотуженог, имала је законом предвиђена овлашћења у вези израде програма реструктурирања, који се сматра донетим када Агенција донесе одлуку о његовом прихватању. Средства остварена од продаје капитала у поступку приватизације уплаћују се на рачун Агенције. Како је Агенција прихватила програм реструктурирања послодаваца тужилаца, који је садржао социјални програм са утврђеном висином потраживања запослених на име новчане накнаде из средстава остварених од продаје имовине субјекта приватизације и наступио је дан испуњења, на рачун Агенције су остварена средства која тужиоцима нису исплаћена због незаконитог поступка првотуженог, које се огледа у томе да у програму реструктурирања није утврђен начин реализације и извор средстава за исплату спорне накнаде, што указује на евентуалне непрецизности у програму реструктурирања која су последица пропуст Агенције.

Друготужена, Република Србија, преко својих органа – Министарства финансија, одбила је тражену сагласност за исплату утврђених потраживања тужиоцима и, на супрот томе, дала је сагласност да се новчана средства остварена продајом из имовинских целина – Блок XX и Копаоник орочавају и пласирају за куповину државних хартија од вредности, те дају банкама уз минималну камату или без камате, а претежни део новчаних средстава са наменског рачуна субјекта приватизације пребачен је на пролазни рачун Управе за трезор. У таквом поступању друготужене, преко њених органа, према ставу другостепеног суда произилази и њена одговорност за штету проузроковану тужиоцима намирењем њихових потраживања из социјалног програма.

Међутим, правноснажном пресудом одбијени су тужбени захтеви против оба тужена јер другостепени суд закључује да је основан приговор застарелости кога су истакли тужени. Почетак застарелог рока је по схватању нижестепених судова дан доспећа потраживања тужилаца из социјалног програма. Међутим, на тај начин нижестепени судови превиђају чињенични основ тужбеног захтева који се састоји у незаконитом поступању тужених, којима су спречили да остварена новчана средства на дан који се узима дан доспелости потраживања запослених по социјалном програму, буду тада исплаћена запосленима. Конкретне радње, напред описане, првотуженог и

друготуженог довеле су до тога да новчана средства субјектима приватизације, који су имали обавезу по социјалном програму према тужиоцима, буду пренета тек у поступку стечаја, како то тужиоци тврде јула 2016. године. Дакле, противправне радње друготужених којима су тужиоци спречени у остварењу потраживања која су према послодавцима доспела 25.06.2008. године за једну имовинску целину и 29.05.2009. године за другу имовинску целину, трајале су све до тренутка када су привредним друштвима у стечају исплаћена новчана средства. Почетак застарног рока за потраживања која тужиоци имају према овде туженима, је од тренутка када су престале њихове штетне радње, јер су све до тог тренутка они чинили штету тужиоцима. Било је потребно да нижестепени судови расправе када су престале такве радње тужених, те су новчана средства остварена продајом имовинских целина пренета на рачуне привредних друштава, сада у стечају, да би од тога правилно био рачунат застарни рок од пет година, прописан одредбом члана 376. Закона о облигационим односима.

Надаље, обим штете коју су тужиоци трпели услед штетних радњи тужених требало је расправити према износима оствареног потраживања тужилаца према привредним друштвима, ранијим послодавцима тужилаца, према којима је та обавеза утврђена правноснажним пресудама, уколико су та потраживања макар и делимично остварена у стечајном поступку. Од тога ће зависити висина преосталог ненамиреног потраживања које је штета по имовину тужилаца за коју одговарају тужени у овој парници.

Како су те чињенице остале неутврђене, погрешно је примењено материјално право, те се одлука о тужбеним захтевима тужилаца не може прихватити за правилну. То је разлог због кога су нижестепене пресуде укинуте и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић